

Durmuş Hocaoğlu

Dersimiz Milliyetçilik: XVI

Pozitif Milliyetçilik: 15

Yeniçağ, “Analiz”., 08 Nisan 2007, Pazar., s.12
“Analiz” Sıra No: 512; 2007-027; Nisan-04

YENİÇAĞ

Jaspers, “İnsan-olma, insan oluşma demektir” der [*Felsefeye Giriş*., Çev.: M. Akalın., Dergâh Yay., İst. 1981, s.84 (son st)]. Bunun mânâsı çok çeşitli şekillerde torumlanabilir. Bir: İnsan, bir tek defada vücut bulmaz, O'nun tekevvünü, beşikten mezara kadar, fâsılasız bir süreçtir; bu kontekstte O, aynı zamanda - ekzistansiyalist felsefenin kilit kavramlarından olan - “olmakta-olan” ile de ifâde edilebilir. İki: İnsan, bir cemiyet içinde karşılıklı olarak birbirlerinin hem öğretmeni ve hem de öğrencisi olan ferlerin işlemleri bütününde vücut bulur. XIX. asrın önemli sîmâsı Itard'ın ifâdesiyle, “*biz, birbirimize öğrettiklerimiz, birbirimizden aldıklarımız ve çevremizde gördüklerimizle ancak hayvanlıktan kurtuluyor, birbirimizin terbiye hocası olarak insan olabiliyoruz.*”[Bkz: Ayhan Songar., *Psikiyatri*., İst. 1976., s.253-254]. Hâsılı: İnsan ne birtek defada ‘verilen’ ve hiç değişmeyen, bidâyetinde ne ise hep o kalan bir ‘veri’, sâbit bir ‘muta’dır ve ne de diğer insanlardan ve cemiyet(ler)den tecrit edilmiş olarak ‘var’ – *insan olarak ‘var’* - olabilir; O, cemiyetin ve tarihin bir mahsûlüdür ve bu sebeple de bir kültür varlığıdır.

Nasıl ki insan böyle, cemiyetler ve milletler dahi aynıyla öyledir: Hiç bir insan topluluğu bir tek defada herşeyini almaz ve hiçbir zaman bir kerede millet olarak vücut bulmaz; bu, bir süreçtir, bir “oluşma” ve bir “olmakta-olma”dır. Eğer ki işbu “oluşma” ve “olmakta-olma” bir ilerlemeye tekabül ediyorsa işte o vakit bu bir “aşma”dır; bu “aşma” öyle bir raddeye kadar varabilir ki, bir milletin tarihin kronolojik olarak ileri bir periyodundaki formasyonunun, onun primordiyal formasyonuna benzerliği, ancak, bir kâhilin bebekliğine benzerliği mesâbesinde dahi olabilir.

İmdi Gasset'nin anlatmak istediği de bu. Demek istiyor ki, elyevm “Avrupalı milletler” olarak bilinen insan grupları tarihte geriye gidildiğinde görülmektedir ki, evvelce de aynen böyle değillerdi; Onlar – ki hemen hepsi de Roma'nın “barbar” dediği ve çoğu da Roma'yı talan etmeye gelen çapulcu sürüsü olan kitlelerdi – aradan geçen uzun asırlar zarfında bir oluşum süreci geçirdiler ve ‘modern anlamda’ millet oluverdiler. İşte şimdi tam da tarihin bu noktasında duran bizler – Avrupalılar – bu oluşumu gözardı ederek şu ânda sâhip bulunduğumuz statümüzü ezeli ve ebedî, değişmez, değiştirilemez bir “statüko” [statusquo: içinde bulunulan değişmez durum] sanıyoruz; hayır bu, yanlış! Değişme hayâtın özüdür ve durmaz, durdurulamaz, vakti geldiğinde değişmeyi başaramayanları tarih ezer ve geçer. Şimdi Biz Avrupalı milletlerin durduğu bu nokta da, değişmenin kaçınılmazlaştığı ve muacceliyyet

kesbettiği bir kırılma noktasıdır; öyle ki, Bizler bu noktada şâyet değişmezliği kutsallaştırarak direnecek olursak, tarih tarafından tecziye edilirim. O hâlde, daha sağlıklı bir istikbâl inşâ edebilmek için, rasyonel bir şekilde değişmeyi başarmalı, artık mîadını doldurmağa yüzütan bu “eski hâl”den “yeni hâl”e geçebilmeliyiz. O’na göre bu, bir seviye yükseltilmesi, bir terfi’dir: “Milletleri daha yüksek bir tekâmüle çıkarmak” ile kastettiği, açık ve seçik olarak budur.

Hâl böyle olunca, Gasset için, işbu “yeni hâl”, bir millet hâlinde teşkilâtlanmaktan bir başka millet hâlinde teşkilâtlanmaya, bir milliyetçilikten bir başka milliyetçiliğe geçiş, daha doğrusu, yükseliş, terfi’ olacaktır ki bu da benim, Avrupa Birliği’ni “**birçok devletten birtek devlet, birçok milletten birtek millet yaratma projesi**” olarak tanımlarken anlatmak istediğim şeyin aynısıdır.

Bunun için de Gasset, “*Avrupa’nın nabzına yeni bir hayat verecek olan, ancak, kitadaki halklar topluluklarından büyük bir millet vücuda getirmek azmidir. O zaman, Avrupa, yeniden benliğini bulmağa başlayacak ve otomatik olarak taleplerde bulunacak, kendini disipline sokacaktır.*” [Kütlelerin İsyanı., s.147] demektedir ve bunu itmâm etmek için de “*Avrupa’nın büyük bir millî Devlet halinde inşa edilmesini...*” şart görmektedir [a.e., s.149].

Avrupalı ressamın muhayyilesinden, bugünkü Avrupalıların cedleri olan “Barbarlar”ın Roma’ya akışları

